

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Juha Riihiranta	Suomi.fi	04.12.2025 14:48:00 UTC+02:00
Juha Piisilä	Suomi.fi	04.12.2025 14:48:30 UTC+02:00
Veikko Virtanen	Suomi.fi	05.12.2025 16:57:05 UTC+02:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisälllys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (3 sivua)

MUISTIO

Sakatin kaivoshankkeen vaihemaakuntakaava

8. ohjausryhmän kokous

Paikka Sodankylä/Teams-etäyhteys
Aika keskiviikko 12.11.2025 klo 9–11.30

Osallistujat Veikko Virtanen, Sodankylän kunta, ohjausryhmän puheenjohtaja
Mari-Anne Penttinen, Sodankylän kunta
Jukka Lokka, Sodankylän kunta, Mari-Anne Penttisen varajäsen
Ari Pesonen, Lapin liitto
Tiina Elo, Lapin liitto
Juha Piisilä, Lapin liitto
Päivi Kainulainen, Lapin ELY-keskus
Juha Tapio, Lapin ELY-keskus
Leena Ruokanen, Lapin ELY-keskus
Olli Lipponen, Metsähallitus
Martti Siivola, Oraniemen paliskunta
Matti Riipi, Sattasniemen paliskunta
Sanna Hast, Paliskuntain yhdistys
Seppo Serola, Väylävirasto
Ulla Huusko, Suomen metsäkeskus
Mikko Maijala, Metsänhoitoyhdistys Metsä-Lappi
Pertti Lamberg, AA Sakatti Mining Oy
Anne Valkama, AA Sakatti Mining Oy
Matti Kautto, Maankäyttöpalvelu Kautto
Pirjo Pellikka, Ramboll
Juha Riihiranta, Ramboll, sihteeri

1 KOKOUKSEN AVAAMINEN

Juha Piisilä avasi kokouksen klo 9.07.

Sovittiin, että Veikko Virtanen toimii ohjausryhmän puheenjohtajana ja Mari-Anne Penttinen varapuheenjohtajana. Juha Riihiranta toimii ohjausryhmän sihteerinä. Muistion allekirjoittavat puheenjohtaja ja sihteeri sekä Juha Piisilä.

2 EDELLISEN KOKOUKSEN 3.6.2025 MUISTIO

Juha Piisilä esitteli edellisen kokouksen muistion. Muistio hyväksyttiin.

3 SAKATIN KAIVOSHANKKEEN TILANNEKATSAUS JA PÄIVITETTY NATURA-ARVIOINTI

Pertti Lamberg kertoi kaivoshankkeen tilanteesta. Sakatin kaivoshankkeen päivitetystä Natura-arvioinnista on saatu lausunnot. Kompensatioalueita ja -toimia selvitetään parhaillaan. Kaivosyhtiö valmistelee ympäristölupahakemusta ja kannattavuustarkastelua sekä jatkaa laitosalueen suunnittelua. Kuusivaarassa tehdään maaperätutkimuksia tehdasalueen ja rikastushiekka-alueen suunnittelua varten. Valmisteilla oleva kaivosverouudistus tarkoittaisi Sakatin kaivoksen osalta noin viiden prosentin lisäystä yhteisverosuoritukseen. Viimeisimpien malminetsintälupahakemusten palauttaminen ei vaikuta hankkeen etenemiseen.

4 SAKATIN KAIVOSHANKKEEN VAIHEMAAKUNTAKAAVAN SUUNNITTELUTILANNE

Pirjo Pellikka kertoi vaihemaakuntakaavan suunnittelutilanteesta. Maakuntahallitus päätti 25.8.2025 asettaa valmisteluaineiston julkisesti nähtäville. Lapin liitto sai valmisteluaineiston kuulemisessa (1.9.–1.10.2025) 16 viranomaislausuntoa ja yhteensä 8 mielipidettä yhteisöiltä ja yksityishenkilöiltä. Pellikka esitteli palautteeseen laadittuja

vastineluonnoksia. Kaava-asiakirjoja on tarkoitus muuttaa saadun palautteen perusteella seuraavasti:

- Tarkistetaan kaavakohtaiset valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, joiden edistämistä edellytetään
- Täydennetään hankekuvausta kaavaselostukseen siten, että se vastaa Natura-arvioinnin täydennystä
- Täydennetään EK-1- ja ek-ma-suunnittelumääräyksiä
- Suojelumääräykset laajennetaan koskemaan koko vaihemaakuntakaavan aluetta
- Kaavaan merkitään erikseen luonnonsuojelualue (kaavamääräys SL-1) ja Natura 2000 -alue (kaavamääräykset nat-1, nat-2)
- Lisätään Karjalankaakon alue SL-1-alueeseen
- Tuodaan kaavaselostuksessa esiin pohjavesialeneman suuruuden määrittelyyn liittyvä epävarmuus.
- Voimalinjan kaavamääräystä täydennetään
- Kaavamääräysten tulkintaohjetta korjataan kaavaselostukseen

Matti Riipi tiedusteli, miten yksityiskohtaisessa suunnittelussa voidaan vaikuttaa esimerkiksi voimajohdon toteuttamiseen ja sen vaikutuksiin. Juha Piisilä mainitsi, että esimerkiksi pylväsratkaisuihin voidaan vaikuttaa tarkemmassa suunnittelussa. Pertti Lambergin mukaan maanalainen johto ei kuitenkaan ole teknisesti mahdollinen.

Martti Siivola antoi kokoukselle Oraniemen paliskunnan lausunnon vaihemaakuntakaavasta. Sovittiin, että lausunto liitetään kokouksen muistion liitteeksi. Juha Piisilä totesi, että lausunto voidaan ottaa osaksi muuta kaavan palautetta sellaisella maininnalla, että se on saapunut määräajan jälkeen. Todettiin, että lisäksi paliskunnilla on mahdollisuus tuoda näkemyksiään esiin myös poronhoitolain 53 §:n mukaisessa neuvottelussa.

Matti Riipi totesi, että kaivos tulee aiheuttamaan poroille välttämisyöhykkeen, joten porot liikkuvat todennäköisesti valtatielle 4. Kaavassa tulisi turvata porotalouden toimintaedellytykset muuttuvassa tilanteessa. Ratkaisuja pitää miettiä yhdessä paliskuntien ja kaivosyhtiön kanssa.

Sanna Hast toi esiin, että poronhoitoa ei huomioida riittävällä tavalla alueidenkäytön suunnittelujärjestelmässä. Ongelmana on maakuntakaavan yleispiirteisyys, minkä vuoksi kokonaisuutta ei pystytä käsittelemään riittävällä tavalla millään kaavatasolla. Sama ongelma koskee kaikkia kaivoshankkeita poronhoitoalueella. Poronhoitolain 53 §:n mukaisen neuvottelun ajankohdasta tulee sopia paliskuntien kanssa hyvissä ajoin.

Mikko Maijala tiedusteli, onko yksityisiltä metsänomistajilta pyydetty lausuntoa? Miten maanomistajille korvataan, jos eteläinen tievaihtoehto toteutuu? Kompensaatioalueet tulisi löytää yksityisiltä mailta, jotta niistä maksettava korvaus jäisi Sodankylään. Kitisen ja kaivoksen väliin tuleva suojavyöhyke tulee rajoittamaan metsätaloutta.

Pertti Lamberg sanoi, että korvausasiat ratkaistaan kaivostoimituksessa, mutta vaikutuksia pyritään pienentämään aikaisemmissa suunnitteluvaiheissa. Vaiheittain edettäessä pyritään koko ajan samalla arvioimaan ja ennakoimaan seuraavien vaiheiden ratkaisuja. Kaivosyhtiö käy yksityisten maanomistajien kanssa keskusteluja ja pyrkii neuvottelemaan myös vapaaehtoisista kiinteistökaupoista. Kompensaatioalueita on hankala toteuttaa valtion maille.

Pirjo Pellikka esitteli tiivistelmän kaavaselostukseen tehtävistä muutoksista ja alustavan kaavaehdotuksen. EK-1-alueen kaavamääräystä on muokattu mm. Natura-arviointia koskien: *”Alueen yksityiskohtaisemman suunnittelussa on otettava huomioon Sakatin kaivoshankkeesta tehty Natura-arviointi ja siitä annetut lausunnot. Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa hankkeen muuttuessa on tarvittaessa tehtävä Viiankaavan Natura 2000 -alueeseen kohdistuvien vaikutusten arviointi LSL 35 §:n mukaisesti.”*

Mikko Maijala mainitsi, että vaihemaakuntakaavasta on jätetty pois kaksi poronhoitoa koskevaa voimassa olevan kaavan merkintää. Juha Piisilä toi esiin, että ko. merkinnät jäävät voimaan Pohjois-Lapin maakuntakaavasta 2040. Niitä ei siis kumota vaihemaakuntakaavalla.

Matti Riipi mainitsi, että liikennevahinkojen estämiseksi tulee olla mahdollisuus rakentaa erilaisia rakenteita myös kaivosalueelle. Poronhoidon näkökulmasta ei voida kuitenkaan vielä ennakoita kaikkia tulevia tarpeita.

Leena Ruokanen pohti minkälaista yksityiskohtaisempaa suunnittelua voimajohtoalueella tullaan tekemään. Yksityiskohtaisemman suunnittelun ohella voimajohtoa koskevassa määräyksessä tulisikin olla maininta lupamenettelystä. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja toteuttamisessa tulee lieventää muuttolintuihin kohdistuvia vaikutuksia. Huomioimisen sijaan voisi puhua vaikutusten lieventämistarpeesta.

Matti Kautto ilmoitti, että voimajohdon eteläinen osuus sisältyy Sakatin kaivoshankkeen osayleiskaavan alueeseen, joten voimajohtoasiaa käsitellään Kitisen ylityksen osalta ko. kaavassa.

5 SAKATIN KAIVOSHANKKEEN VAIHEMAAKUNTAKAAVAN AIKATAULU

Juha Piisilän mukaan tavoitteena on käsitellä vaihemaakuntakaavan valmisteluaineiston kuulemisen vastineet ja kaavaehdotus viranomaiskuulemiskierrokselle maakuntahallituksessa 15.12.2025. Tavoitteena on, että kaavaehdotus tulee julkisesti nähtäville keväällä 2026.

Poronhoitolain 53 §:n mukainen neuvottelu voisi olla helmikuussa viikolla 7 tai 8. Tällöin olisi jo tiedossa viranomaislausunnot. Viranomaisneuvottelu ja ohjausryhmän kokous pidetään helmi-maaliskuussa 2026.

Leena Ruokanen muistutti, että Lapin ELY-keskus jakautuu Lapin elinvoimakeskukseksi ja Lupa- ja valvontavirastoksi. Lapin liiton tulisi vuoden 2026 alussa pyytää ko. viranomaisia nimeämään vaihemaakuntakaavan ohjausryhmän jäsenet uudelleen.

Vaihemaakuntakaavaa koskeva lausuntopyyntö tulisi joulukuussa osoittaa Lapin ELY-keskuksen eri vastuualueille.

6 JATKOTOIMENPITEET

Seuraava ohjausryhmän kokous pidetään helmi-maaliskuussa 2026. Ajankohta tarkentuu myöhemmin.

7 MUUT ASIAT

Muita asioita ei ollut.

8 KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 10.46.

Allekirjoittajat:

Veikko Virtanen, puheenjohtaja

Juha Riihiranta, sihteeri

Juha Piisilä, Lapin liitto